

Komentář

Statistickým šetřením Odp 5-01 bylo zjištěno, že v roce 2010 dosáhla **celková produkce odpadů v ČR 24,1 mil. tun**. Oproti roku 2009, kdy produkce dosáhla 24,2 mil. tun, se jedná o **pokles o 0,5 %**. Z celkového množství vyprodukovaného odpadu tvořil nebezpečný odpad 1 371 tis. tun, což v relativním vyjádření znamená, že nebezpečný odpad se v roce 2010 na produkci podílel 5,7 %. Oproti roku 2009 se podíl nebezpečného odpadu na celkové produkci odpadů výrazně nezměnil.

1. Podnikový odpad

Činností ekonomických subjektů (podniků), jenž jsou hlavními původci odpadů v ČR, **vzniklo celkem 20,4 mil. tun odpadu** (20,5 mil. tun v roce 2009). Podniky vyprodukovaly v roce 2010 1 358 tis. tun nebezpečných odpadů, což je téměř veškerá produkce nebezpečných odpadů v daném roce.

Ve srovnání s rokem 2009 byl mírný pokles produkce odpadů zaznamenán téměř ve všech oblastech výroby. Nejvýznamnější snížení produkce odpadů vykazuje, stejně jako v roce 2009, odvětví zemědělství a lesnictví. Hlavním důvodem poklesu bylo vyřazení některých materiálů dříve klasifikovaných jako odpady z evidence odpadů. Konkrétně se jednalo např. o rostlinná pletiva, kůru, piliny ad. Dále byl výrazný pokles zaznamenán v odvětví doprava a skladování. Jediným odvětvím, které vykázalo nárůst produkce odpadů, je odvětví zabývající se zpracováním odpadů a odpadních vod (NACE 37-39). Nárůst v tomto odvětví byl zaznamenán již v roce 2009. Příčiny pokračujícího významného zvyšování množství vyprodukovaných odpadů lze přičítat rozvoji podnikání v oblasti úpravy a zpracování odpadů. To dokládá i fakt, že navýšení produkce bylo zaznamenáno z velké části u odpadů skupiny 19 - odpady ze zařízení na zpracování odpadu (tzn. u odpadů ze spalování odpadů, odpadů z fyzikálně-chemických úprav odpadů, stabilizovaných a vitrifikovaných odpadů, ad.)

Podnikový odpad vyprodukovaný v roce 2010 napříč všemi odvětvími byl podobně jako v minulých letech z hlavní části tvořen odpady stavebními a demoličními. Ve sledovaném roce činila produkce odpadů skupiny 17 celkem 12,2 mil. tun, přičemž převažovala zemina a kamení, železo a ocel a beton. Viz graf 3.

Statistické šetření opět potvrdilo, že naprostá většina podnikových odpadů (74 %) vzniká při činnosti přibližně 280 původců odpadů. Jedná se o podniky s objemem produkce nad 10 000 t za rok. Ačkoli svou produkcí tyto podniky pokryly 3/4 celkového objemu podnikových odpadů, z celkového počtu subjektů produkujících tento odpad představovaly pouze 2,1 %. Podíl podniků na celkové produkci odpadů podle objemu vyprodukovaných odpadů v podniku v roce 2010 ilustruje graf 12.

2. Odpad vzniklý na území obcí

Obce dle statistického šetření ve sledovaném roce **vykázaly produkci 3,7 mil. tun odpadů**. Vůči roku 2009 se jedná o pokles o 0,6 %. Z pohledu zařazení těchto odpadů do Katalogu odpadů se jednalo téměř výhradně o skupinu 20 – **komunální odpady**, které tvořily 90,1 % (v roce 2009 to bylo 88,9 %). Dále byly obcemi vykázány stavební odpady skupiny 17, odpady z autovraků a odpady z elektrického a elektronického zařízení (skupina 16).

V roce 2010 bylo vyprodukováno 3,3 mil. tun komunálního odpadu (317 kg/obyvatele), z toho největší část 71 % tvořil běžný svoz (odpad z popelnic, z kontejnerů nebo svozových pytlů), 16 % činil tříděný odpad (sklo, papír, plasty) a 11 % tvořil objemný odpad (koberce, nábytek). Podrobné údaje o vývoji produkce komunálních odpadů přináší tabulka 6 a graf 5, 6.

Ačkoli z dlouhodobého hlediska celková produkce komunálního odpadu nezaznamenává výraznější nárůst a dlouhodobě se pohybuje kolem 3 mil. tun, produkce odděleně sbíraných složek se neustále zvyšuje. Oproti roku 2002, kdy tvořily odděleně sbírané složky 6% celkové produkce komunálního odpadu, vzrostl v roce 2010 podíl odděleného sběru na 16 %. V absolutním vyjádření bylo v roce 2002 odděleně sebráno 16 kg/obyvatele, zatímco v roce 2010 to bylo již 50 kg/obyvatele. Oproti roku 2002 se jedná o 3 násobný nárůst produkce odděleně sbíraných složek, zatímco produkce komunálních odpadů celkem ve stejném období vzrostla pouze o 17 %.

3. Nakládání s odpady

Národní legislativa odpadového hospodářství rozlišuje tři skupiny **způsobů nakládání s odpady – využití** (R kódy), **odstranění** (D kódy) a **ostatní způsoby nakládání** (N kódy). Množství odpadů, se kterými je ve sledovaném období nakládáno, bývá zpravidla vyšší než produkce odpadů. A to především o odpady dovezené ze zahraničí a o odpady odebrané ze skladu. Hodnota ukazatele se zvyšuje také díky vícenásobnému nakládání a předávání jinému subjektu.

V roce 2010 bylo nakládáno celkem s 28 mil. tun odpadu. Z tohoto množství bylo 10 mil. tun využito (36 %), 5,4 mil. tun odstraněno (19 %) a s 12,6 mil. tunami odpadu bylo nakládáno ostatními způsoby nakládání (45 %). Celkové množství odpadu, s nímž bylo nakládáno, se oproti roku 2009 prakticky nezměnilo. Nárůst byl zaznamenán u využívání odpadu, a to o 20%, naopak odstraňování kleslo oproti roku 2009 o 4 % a ostatní způsoby nakládání klesly o 8 %. Při pohledu na konkrétní způsoby nakládání můžeme vidět více než 30 % nárůst v energetickém využívání odpadu (R1), kompostování (N13) i zpracování elektroodpadu (N18). Naopak poklesy byly zjištěny v odstraňování spalováním (D10) o 26 %, ve využívání odpadů na terénní úpravy (N1) o 22 % a skládkování (D1-D5) o 2 %.

Srovnatelnost sumárních hodnot nakládání je poměrně komplikovaná. V první řadě je třeba si uvědomit, že v průběhu období, za které jsou odpady statisticky zjišťovány, došlo postupně k nárůstu počtu ostatních způsobů nakládání (N-kódů). Bylo to způsobeno tím, že některé specifické způsoby nakládání byly z využívání odpadů legislativně vyčleněny a zařazeny do skupiny ostatních způsobů nakládání.

Od roku 2006 lze hovořit o srovnatelných datech týkajících se nakládání s odpady. Od tohoto roku lze pro jednotlivé způsoby nakládání ze statistických dat vysledovat zřetelné trendy vývoje. Patrný je vzrůstající trend ve využívání odpadu, mírně klesající tendence v odstraňování i ostatních způsobech nakládání.

4. Spotřeba odpadů jako druhotných surovin na výrobu vybraných výrobků

Zjištěná spotřeba **vybraných odpadů jako druhotných surovin na výrobu vybraných výrobků** činila v roce 2010 u sledovaných podniků (sklární, hutní závody, stavební firmy apod., od roku 2004 zařazené i papírny, cementárny a textilní firmy) **4 mil. tun**, což je o 11,7 % více než v roce 2009. V tabulce č. 13 je uvedeno, na jaké výrobky a v jakém množství byly u vybraných ekonomických subjektů odpady jako druhotné suroviny v letech 2004 – 2010 použity.

5. Dovoz a vývoz odpadů

Statistické zjišťování poskytuje každoročně kromě informací o produkci odpadů a nakládání s nimi i výsledky přeshraničního pohybu odpadů. Export a import odpadů je monitorován dlouhodobě od roku 2004 dle základních kategorií odpadů (nebezpečné a ostatní) a dále z pohledu směru obchodu (v rámci EU, mimo EU).

V roce 2010 bylo **do České republiky dovezeno 0,4 mil. tun odpadu**, naprostá většina odpadu (99 %) pocházela z členských zemí EU. Struktura dovozu se dle jednotlivých katalogových skupin odpadů z dlouhodobého hlediska nijak výrazně nezměnila. Stejně jako v loňském roce se jednalo zejména o kovové odpady pocházející ze stavebnictví a zpracování odpadů (skupiny 17 a 19), dále plastové odpady, kaučuk, papír a lepenku.

Ve sledovaném období bylo z ČR **vyvezeno 2,1 mil. tun odpadu** a téměř veškerý export (2 mil. tun) směřoval do některé ze zemí EU (99 %). Největší podíl tvořily železné kovy pocházející ze zpracování odpadů a stavební činnosti (skupiny 17 a 19), dále kovy ze zpracování autovraků (skupina 16), obalový odpadní papír a lepenka (skupina 15). Jak dokládá časová řada v tabulce č. 10 a grafu 11, po poklesu zjištěném jak v dovozu, tak ve vývozu odpadů v roce 2009, který následoval po několikaletém vzrůstajícím trendu, zaznamenaly v roce 2010 dovoz i vývoz opět nárůst. Oproti roku 2009 vzrostlo množství vyvezeného odpadu o 33 % a dovezeného o 26 %.

Vysvětlivky

- ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
- 0 údaj menší než polovina zvolené měřicí jednotky
- i.d. individuální data
- v tom: jedná se o úplný výčet (součet položek se rovná položce celkem)
- z toho: nejedná se o vyčerpávající výčet (součet položek se nerovná položce celkem)